

VÝROČNÁ SPRÁVA VÝBORU PRE ÚRADNÉ POUŽÍVANIE JAZYKA A PÍSMO ZA ROK 2018

Výbor pre úradné používanie jazyka a písma (v pokračovaní VÚPJP) Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v roku 2018 pracoval v zložení: predseda Branislav Kulík, podpredsedníčka Jarmila Agarská a členovia výboru Jarmila Šprochová Beličková, Erka Viliačiková, Eva Petrášová, Lýdia Karkušová, Katarína Rašetová, Žel'ko Čapeľ'a a Jaroslav Javorník. Výbor pre úradné používanie jazyka a písma pracoval prostredníctvom šiestich komisií: Komisia pre spoluprácu s lokálnou samosprávou (predsedníčka Jarmila Agarská), Komisia pre spoluprácu s radami pre medzinacionálne vzťahy (predsedníčka Erka Viliačiková), Komisia pre spoluprácu s mládežou (predsedníčka Jarmila Šprochová Beličková), Komisia pre rozvoj civilného a mimovládneho sektora (predseda Žel'ko Čapeľ'a), Komisia pre štandardy slovenčiny pri úradnom používaní jazyka a písma (predsedníčka Katarína Rašetová), Komisia pre spoluprácu s cirkvami (predseda Jaroslav Javorník).

V utorok 23. januára v priestoroch NRSNM v Novom Sade sa uskutočnilo 10. zasadnutie Výboru pre úradné používanie jazyka a písma (VÚPJP). Na tomto zasadnutí členovia Výboru jednoznačne schválili návrh Výročnej správy VÚPJP NRSNM za rok 2017 a rokovali o návrhu orientačného plánu a programu aktivít a finančného plánu komisií Výboru pre úradné používanie jazyka a písma na rok 2018 v súlade s vlnajším rozpočtom. Členovia súhlasili, aby sa realizácia aktivít Výboru konala v rámci stanovených komisií.

Konštatovali, že finančná podpora pre vytvorenie optimálnych podmienok pre ochotnícku činnosť bude v rámci pokračovania spolufinancovania nedokončených súrnych investícií v lokálnych prostrediach, pokiaľ sa finančná podpora pre ďalšie investície v lokálnych prostrediach bude realizovať na základe súbehu, ktorý vypíše Výbor pre úradné používanie jazyka a písma a bude trvať počas celého roka pokiaľ sa nevyčerpajú prostriedky.

V roku 2018 sa bude pokračovať s druhou – záverečnou fázou projektu vypracovania Slovníka právnickej terminológie slovensko-srbského a srbsko-slovenského.

V rámci komisie pre štandardy slovenčiny v roku 2018 je navrhnutá výroba a distribúcia pamätných tabúl, na ktorých bude stáť oznámenie o finančnej podpore pre rekonštrukciu budov – slovenských stánkov kultúry s cieľom zdôraznenia významu, ktoré slovenská komunita a NRSNM v Srbsku má. Táto aktivita je prínosom pre samotné slovenské povedomie, slovenskú národnosť a kultúru slovenského národa.

Na rok 2018 sú naplánované návštevy obcí, v ktorých je slovenský jazyk v úradnom používaní a dokončenie odovzdávania plagátov a brožúrok o právach národnostných menšín, účasť na zasadnutiach rád pre medzietnické vzťahy v lokálnych prostrediach, organizácia stretnutia slovenských predstaviteľov rád pre medzietnické vzťahy a stretnutie s matrikármi v prostrediach, v ktorých žijú Slováci s cieľom poskytnutia pomoci pri riešení problémov pri vydávaní dvojjazyčných tlačív, s ktorými sa matrikári už dlhý rad rokov stretávajú. Naplánované je aj pokračovanie projektu digitalizácie cirkevných matrik na území druhej polovice Banátu a celom Sriem.

Jednou z hlavných priorít bolo vypracovanie a sprístupnenie elektronickej podoby Srbsko-slovenského administratívno-právneho slovníka na webovej stránke NRSNM. Slovník sa považuje za kapitálne dielo, ktoré je výsledkom dlhoročných skúseností kompetentných odborníkov, ktorí pôsobia v oblasti prekladateľstva, lingvistiky a práva. Určený je pre všetkých tých, ktorí denne používajú slovenský jazyk v úradnom styku v Srbsku, ako aj súdnym prekladateľom. Nasledovať budú aj akcie zamerané na vytlačenie papierovej podoby slovníka – predtlačová príprava, prezentovanie a oboznamovanie lokálnych samospráv s touto odbornou pomôckou.

Výbor každoročne na základe plánov a programov finančne a logisticky podporuje slovenské spolky, kultúrne inštitúcie, cirkev a civilný sektor. Taktiež pomáha rekonštrukciu a sanáciu slovenských spolkov a stánkov kultúry s cieľom vytvoriť optimálne podmienky pre ochotnícku činnosť. Výbor v súlade so Zákonom o národnostných radách národnostných menšín aj v roku 2018 navrhoval členov do Rady pre medzinacionálne vzťahy v tých obciach, v ktorých je slovenčina v úradnom používaní a navrhoval mienky pre názvy ulíc v tých osídleniach, v ktorých je slovenčina v úradnom používaní.

V máji 2018 v miestnostiach Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Novom Sade sa uskutočnilo slávnostné podpisovanie štyroch zmlúv o pracovno-technickej spolupráci, na základe ktorých Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny (NRSNM) aj v tomto roku

poskytne finančnú podporu určenú na spolufinancovanie prioritných investícií v našich lokálnych prostrediach.

Takouto viacročnou praxou NRSNM prispela k postupnému skvalitňovaniu podmienok pre činnosť našich kultúrnych a umeleckých spolkov.

Zmluvou podpísanou medzi NRSNM a Miestnym odborom Matice slovenskej v Bielom Blate bolo určené, že sa z rozpočtu NRSNM v tomto roku na účel pokračovania výstavby Matičného domu v Bielom blate vyčlení 500.000,00 dinárov.

Za účelom pokračovania adaptácie Mládežníckeho centra v Zreňanine bola so Slovenským evanjelickým cirkevným zborom obce Zreňanin podpísaná zmluva v celkovej hodnote 200.000,00 rsd.

NRSNM v roku 2018 podporila aj rekonštrukcie budovy Slovenského kultúrno-osvetového spolku v Erdevíku, s ktorým boli podpísané dve zmluvy v hodnote 500.000,00 dinárov a 200.000,00 dinárov.

Stredisko pre kultúru, šport, turistiku a informovanie z Padiny tiež potrebovalo upraviť miestnosti a tak vytvoriť aspoň minimálne podmienky pre svoju prácu. Uzatvorením zmluvy s NRSNM získalo 250.000,00 dinárov, čo Padinčanom umožnilo vykonať výmenu okien a dverí.

Podpisovanie zmlúv o finančnej podpore sa konalo v súlade s Plánom a programom Výboru pre úradné používanie jazyka a písma Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny.

Dňa 20. októbra v Aradáci bolo usporiadané sviatočné otvorenie zrekonštruovaných miestností Slovenského domu.

Slávnostným prestrihnutím stuhy predsedníčka NRSNM Anna Tomanová Makanová odovzdala Slovenský dom aradáckym ochotníkom (Kultúrnemu centru, Miestnemu odboru Matice Slovenskej v Srbsku, Miestnemu výboru a Spolku žien Ruža) do užívania na nasledujúcich 99 rokov.

Taktiež dňa 16. novembra 2018 v Erdevíku bolo usporiadané sviatočné otvorenie zrekonštruovaného Slovenského národného domu.

Ide o rekonštrukciu, v ktorej bola urobená nová strecha a nová omietka na budove a vymenené boli okná. Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny podporou rekonštrukcie slovenského domu v Erdevíku pokračovala vo svojich viacročných aktivitách zameraných na vytváranie čím najoptimálnejších podmienok pre ochotnícku činnosť slovenských spolkov, združení a organizácií.

Slávnostné otvorenie Slovenského národného domu v Erdevíku a Slovenského domu v Aradáci sprevádzal priliehavý kultúrno-umelecký program tamojších ochotníkov.

V súlade s plánom a programom VÚPJP sa v máji 2018 uskutočnilo stretnutie a panelová diskusia slovenských predstaviteľov Rád pre medzi-nacionálne vzťahy.

Na zasadnutí boli prítomní predsedička NRSNM Anna Tomanova Makanová, predseda Výboru pre úradné používanie jazyka a písma (VUPJP) NRSNM Branislav Kulík, predsedníčka Komisie pre spoluprácu s RMV Erka Viliačiková, koordinátorka VUPJP Mária Poptešinová a slovenskí členovia rád pre medzietnické vzťahy z obcí Plandište – Željko Cesnak, Zreňanin – Vierka Hrubíková, Báčska Topola – Daniel Sakal, Beočín – Mirko Gašpar, Odžaci – Vladimír Valent, Nový Sad – Jarmila Agarská a Šíd – Blaženka Dierčan.

Pracovné stretnutie bolo venované aktuálnym otázkam súvisiacim s prácou rád pre medzietnické vzťahy, problémom, s ktorými sa členovia RMV každodenne stretávajú a návrhom na riešenie uvedených problémov prostredníctvom uplatnenia predpisov, ktoré upravujú túto oblasť. Účastníci zasadnutia mali možnosť vzájomne sa zoznámiť, prezentovať aktivity RMV vo svojom prostredí, zoznámiť sa so spôsobom práce RMV, zdokonaľiť svoje vedomosti o jej význame pre Slovákov žijúcich v Srbsku a informovať sa o záväzkoch a právach členov RMV. Zasadnutie bolo zamerané aj na zlepšenie spolupráce medzi členmi RMV – predstaviteľmi slovenskej národnostnej menšiny a Národnostnou radou slovenskej národnostnej menšiny.

Osobitným cieľom tematického zasadnutia bola podpora a motivácia členov RMV na ďalšie aktivity a vzájomnú spoluprácu.

Zasadnutie sa ukončilo odovzdávaním plagátov o právach národnostných menšín členom RMV, aby ich ako predstavitelia slovenskej národnostnej menšiny odovzdali do obecných úradoch vo svojom prostredí, s cieľom upevňovať národnostné povedomie príslušníkov národnostných menšín a oboznamovať príslušníkov národnostných menšín s právami, ktoré vyplývajú zo zákona.

Dotlač plagátov a ich rámovanie bolo taktiež zaplánované plánom a programom VÚPJP na rok 2018.

Výbor pre úradné používanie jazyka a písma na základe schváleného plánu a programu na rok 2018 v rámci Komisie pre spoluprácu s cirkvami finančne podporil pokračovanie projektu – digitalizácia cirkevných matrík cirkevných zborov. Realizovaný bol aj projekt – poskytnutie služieb prepravy pre príslušníkov evanjelickej mládeže vo Vojvodine. Výbor taktiež podporil výskumnú činnosť Ústredného cirkevného archívu a to zbieranie a systematizáciu písomného dedičstva,

digitalizáciu historických zápisníc v archíve a na teréne a koordináciu Ústredného cirkevného archívu slovenskej a.v. cirkvi v Starej Pazove.

Počas r. 2018 Výbor pre úradné používanie jazyka a písma NRSNM v rámci svojho plánu a programu na rok 2018 zorganizoval výrobu a distribúciu pamätných tabúl, na ktorých je uvedené oznamenie o finančnej podpore narodnostnej rady pri rekonštrukcii budov – slovenských stánkov kultúry. Realizácia tohto projektu je zdôraznenie významu, ktoré slovenská komunita a NRSNM v Srbsku má a aj táto aktivita je prínosom pre samotné slovenské povedomie, slovenskú národnosť a kultúru slovenského národa.

V mene NRSNM dňa 26. októbra 2018 na medzinárodnom workshope pod názvom Nové výzvy v oblasti ochrany jazykov národnostných menšín, ktorý sa uskutočnil pod záštitou Gábora Gála, ministra spravodlivosti SR v spolupráci s Nadáciou Hannsa Seidela v organizácii Splnomocnenca vlády SR pre národné menšiny Lászla Bukovszkého, ktorý sa konal v Bratislave, zúčastnila sa koodinátorka Výboru pre úradne používanie jazyka a písma Mária Poptešinová so stručným prehľadom otázok súvisiacich s úradným používaním slovenského jazyka v Srbsku – legislatíva a prax.

Podujatie bolo určené zástupcom národnostných menšín, zástupcom orgánov štátnej a verejnej správy a samosprávy, vedeckým a odborným pracovníkom univerzít, vysokých škôl a vedeckých pracovísk a širokej odbornej i laickej verejnosti so záujmom o otázky participácie národnostných menšín. Cieľom podujatia bol návrat k duchu Dohovoru a Charty pri hľadaní nových impulzov zameraných na zlepšenie mechanizmov uplatňovania jazykových práv národnostných menšín, identifikácia podmienok a limitov aplikácie jazykových práv národnostných menšín v jednotlivých európskych krajinách a na Slovensku, hľadanie nových nástrojov uplatňovania jazykových práv národnostných menšín, nové výzvy a trendy vo svetle pôsobenia dynamických spoločenských zmien spätých s rozvojom IT technológií v danej oblasti a výmena skúseností a príkladov dobrej praxe v oblasti európskych modelov uplatňovania jazykových práv národnostných menšín.

Dôležitou úlohou Výboru bolo i motivovanie a edukácia mladých a nadväzovanie spolupráce medzi mládežníckymi organizáciami zo Srbska a zo Slovenska ako i zájazd na Slovensko predstaviteľov a predstaviteľiek mládežníckych združení.

VÚPJP koncom roka 2018 zaslal na Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí projekty pod názvom :

1. Hrajme sa spolu,
2. Poznajú mladý ľudové remeslá?,
3. Propagácia NRSNM,
4. Zoznámme sa,
5. Stopami našich predkov.

Predseda Výboru pre úradné používanie jazyka a písma *NRSNM*

PhDr. et ThMgr. Branislav Kulík